

ECOFORUM

nr. 1/2012

Newsletter al Grupului de lucru de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice

Stimați colegi,

Este o onoare și o plăcere să mă adresez dumneavoastră cu prilejul apariției primului număr al revistei EcoForum, concepută împreună cu dr. Ruxandra Jurcuț și dr. Bogdan Popescu. EcoForum, cu apariție trimestrială, își propune să vă informeze constant și eficient despre activitățile GL pe care îl conducem în acest mandat, despre activitatea științifică a colegilor care fac parte din GL, să semnaleze progresele înregistrate în acest domeniu medical deosebit de dinamic, cât și să puncteze manifestările științifice naționale și internaționale în domeniul imagisticii cardiovasculare. Mulțumim colegilor care s-au implicat în apariția primului număr și vă invităm să participați activ la apariția numerelor următoare.

Odată cu preluarea noului mandat și în acord cu opinia noii conduceri a SRC, am considerat oportună lărgirea activității GL. Dorim să cooptăm, alături de medicii ecocardiografiști, medici cu preocupări din alte domenii ale imagisticii cardiovasculare (CT, IRM, scintigrafie miocardică, ecografie vasculară), care sunt modalități diagnostice cu tot mai mare aplicabilitate practică. De acum, grupul nostru de lucru se va numi Grupul de Lucru de Ecocardiografie și Alte Metode Imagistice. Sperăm într-o bună colaborare cu noii colegi imagiști, pe care îi invităm să devină membri asociați ai SRC.

Vom continua liniile directoare și excelentele inițiative pe care le-au promovat și dezvoltat echipele anterioare care au condus GL. Activitatea educațională, o preocupare constantă, va cuprinde cursuri de ecocardiografie și imagistică, iar în 2012 tematica va fi legată de bolile valvulare. Ne propunem în egală măsură să colaborăm cu alte GL din cadrul SRC și, de asemenea, cu medicii imagiști români care lucrează în străinătate.

Vom consolida în continuare colaborarea cu EAE și vom contribui la promovarea participării românești la manifestările științifice naționale și internaționale. Ne propunem de asemenea să traducem în limba română consensurile și recomandările EAE, care vor fi accesibile pe site-ul SRC, pentru a fi cât mai larg cunoscute și implementate în practica clinică de către medicii români.

Activitatea științifică în domeniul imagisticii (lucrări publicate sau comunicate), va fi mediatizată prin intermediul revistei ECOFORUM.

În speranța unei interacțiuni cât mai eficiente, vă invităm să colaborați cât mai activ și să ne informați despre reușitele și dificultățile pe care le întâlniți. Sperăm într-un dialog permanent cu dumneavoastră și vom fi receptivi la părerile și la propunerile pe care le veți face, pentru a ameliora activitatea GL.

**Cu cele mai bune gânduri,
Conf. Dr. Adriana Ilieșiu**

Interviu cu **Prof. Luigi Badano**, președintele Asociației Europene de Ecocardiografie

Stimate domnule profesor, România este una dintre țările cu un număr important de ecocardiografiști, fiind bine reprezentată în cadrul Asociației Europene de Ecocardiografie (EAE). Care este locul ocupat de Asociația Europeană de Ecocardiografie în Societatea Europeană de Cardiologie (ESC) și în lumea cardiologică?

Asociația Europeană de Ecocardiografie este cea mai mare organizație din lume în ceea ce privește ecocardiografia. În cadrul ESC, EAE a fost prima asociație înființată în septembrie 2003 și de atunci este cea mai activă și inovativă dintre cele 5 asociații ale ESC. EAE a fost prima care a creat o întrunire a unei subspecialități (Euroecho), a introdus ideea de membru al asociației, a inițiat un program de acreditare al laboratoarelor și un program de educație on line precum și alte elemente care s-au dovedit a fi un succes și au fost adoptate și de alte asociații sau chiar de ESC. În lumea cardiologiei, EAE reprezintă o organizație științifică respectată care concurează cu Societatea Americană de Ecocardiografie (ASE) pentru poziția supremă în domeniul diagnosticului cardiovascular utilizând ultrasunetele. Euroecho este cea mai mare întrunire în ceea ce privește ecocardiografia din lume. EAE și ASE au conștientizat că este mai utilă desfășurarea în paralel a unor proiecte care se completează. Astăzi suntem parteneri în multe proiecte cum ar fi documentele de recomandări comune ale celor două societăți sau organizarea unei întruniri mondiale eco.

Odată cu dezvoltarea imagisticii multimodale EAE și-a îmbogățit activitatea. Ce se întâmplă acum?

Odată cu disponibilitatea unor modalități imagistice multiple pentru analiza pacientului cu boală cardiovasculară suspionată sau confirmată, s-a impus metoda orientată pe pacient pentru stabilirea diagnosticului cardio-vascular. Aceasta s-a dovedit cost eficientă față de metoda axată pe modalitatea de diagnostic și va întruni mai bine necesitățile practicii cardiologice și a pacienților. Pentru implementarea acestei modificări este nevoie de o asociație care să adune toate modalitățile noninvazive de diagnostic, să sublinieze punctele pro și contra ale fiecărei modalități în diferite scenarii clinice și modul în care acestea se pot combina pentru o valoare prognostică și diagnostică aditivă. Pentru a finaliza acest proiect, EAE va trebui să fuzioneze cu grupurile de lucru ale ESC pentru rezonanță magnetică, tomografie computerizată și medicină nucleară și să evolueze spre o asociație europeană a imagisticii cardiovasculare. Acest proces necesită timp și paralel cu încercarea de rezolvare a problemelor administrative și politice, EAE a început colaborarea cu celelalte modalități imagistice în proiecte practice: European Journal of Echocardiography a devenit European Heart Journal - Cardiovascular Imaging și și-a lărgit aria de interes asupra tuturor modalităților imagistice cardiovasculare, întrunirea Euroecho a devenit Euroecho și alte modalități imagistice, discutând și contribuția altor modalități imagistice pentru stabilirea

corectă a diagnosticului cardiovascular și îmbunătățind aspectul aplicabilității clinice a întrunirii.

România are mulți cardiologi care sunt membri EAE. De ce îi sfătuiți pe cei care nu sunt încă membri să devină?

A fi membru EAE înseamnă o oportunitate unică de a fi parte a unei largi comunități științifice și a te bucura de avantajele educaționale oferite de EAE în fiecare an. Dacă un membru EAE beneficiază de toate discounturile și oportunitățile educaționale practice avantajele sunt următoarele: un membru Club 35 care plătește 35 € va primi o valoare de 178€, un membru al clubului verde care plătește 110€ va beneficia de 103€ iar un membru al clubului clasic care plătește 170 € va beneficia de 117€. A fi membru EAE este de asemenea

și o oportunitate pentru a te putea adresa conducerii EAE sau a putea vota boardul EAE. În plus, EAE creează oportunități pentru tineri prin bursele de cercetare oferite care se vor amplifica în următorii ani. În cele din urmă, elemente educaționale noi și incitante sunt în dezvoltare. Cred că toate acestea justifică costul pentru a deveni sau rămâne membru EAE.

Club 35 pare a fi o inițiativă excelentă. Ce programe sunt în dezvoltare pentru tinerii ecocardiografiști?

Inițiativa clubului 35 datează din decembrie 2010 cu scopul de a atrage medicii tineri în comunitatea ecocardiografică și de a le consolida poziția în cadrul acesteia. Un comitet specific a fost creat având drept scop principal cercetarea inițiativelor EAE și sugerarea celei mai bune metode de adaptare a acestora la nevoile tinerii generații. Medicii cu preocupări în domeniul imagisticii mai tineri de 35 de ani pot deveni membri EAE și vor primi versiunea electronică a European Heart Journal – Cardiovascular Imaging plătiind doar 35€. Inițiativa s-a dovedit un real succes și componența tinerilor în EAE a crescut de la 5% la 24% în mai puțin de 1 an. Comitetul Clubului 35 este foarte activ și a avut numeroase inițiative destinate exclusiv comunității tinerilor din EAE cum ar fi sesiunile 'Cum să?' din cadrul campusului imagistic (9 sesiuni pe subiecte practice ținute de ecocardiografiști seniori bine cunoscuți, utile mai ales în domeniul cercetării: cum să pregătești o aplicație pentru o bursă de cercetare EAE, cum să scrii un abstract, cum să pregătești un caz clinic, cum să citești o lucrare științifică...); organizarea unor sesiuni speciale în cadrul programului științific de bază (programul științific special al Clubului 35, sesiunile Club 35: pentru tineri de către tineri). În plus ei au fost preocupați de site-ul EAE și au reclasificat conținutul în highlight (cea mai relevantă sursă de informare pentru cardiologii în pregătire), pregătesc o listă a laboratoarelor de ecocardiografie din Europa potrivite să primească tineri ecocardiografiști pentru o experiență în domeniul cercetării și pregătire în diverse domenii specifice, contribuie la elaborarea documentelor recomandate de EAE și a noii versiuni electronice a cărții EAE. În cele din urmă, membrii Clubului 35 propun sesiuni științifice în cadrul programului Cardiologiei de mâine la principalele întruniri ESC.

Ce înseamnă mentor și cum pot cardiologii seniori să ajute în formarea tinerilor ecocardiografiști în cadrul EAE?

A fi mentor reprezintă o inițiativă educațională nouă care a început la Euroecho 2011, prin care un ecocardiografist senior (membru al bordului EAE și/sau expert într-un anumit domeniu) va colabora cu un cercetător care a submis un abstract acceptat sau poster și va comenta rezultatele cercetării lui subliniind punctele slabe și cele puternice ale cercetării și sugerând dezvoltarea ulterioară. Credem că este o modalitate bună de recunoaștere a muncii tinerilor cercetători și de punere a lor în contact cu persoane importante în domeniul lor de activitate pentru a susține o viitoare colaborare sau motivare a lor.

Euroecho 2011 tocmai a luat sfârșit și a fost un real succes. Care au fost punctele speciale ale acestei conferințe?

În acest an Euroecho a avut un număr record de participanți - mai mult de 3500, dar ceea ce m-a încântat și m-a făcut să consider Euroecho un adevărat succes a fost numărul mare de persoane care discuta în sălile în care se prezentau abstracte sau zona de postere despre contribuția lucrărilor științifice originale. Am introdus de asemenea un premiu special pentru abstractul original care a primit cel mai mare punctaj de la revieweri (mai mare sau egal cu 8).

A fost prima dată când celelalte modalități imagistice au constituit o parte a întrunirii pentru discutarea subiectelor într-o manieră mai orientată clinic și sper mai utilă practic decât discutarea unei singure modalități imagistice. Am introdus de asemenea un joc (Echo jeopardy) pentru a ne distra în timp ce învățăm și analizând din perspectiva prezenței și a comentariilor primite a fost un real succes.

În cele din urmă dar nu în ultimul rând, programul științific a fost superb și toți participanții s-au bucurat de el învățând și discutând cu oameni remarcabili.

**A consemnat dr. Ruxandra Jurcuț
Traducere dr. Magdalena Gurzun**

**EUROPEAN
ASSOCIATION OF
Echocardiography**

A Registered Branch of the ESC

Despre acreditarea europeană în ecocardiografie cu **dr. Bogdan A. Popescu**, președintele Comitetului de Acreditare al EAE

Domnule Dr. Bogdan Popescu, ne puteți explica în ce constă procesul de acreditare europeană și care sunt obiectivele acestuia?

Comisia de Certificare – Acreditare a EAE (Asociației Europene de Ecocardiografie) conține 4 subcomisii specifice, una pentru Acreditarea Laboratorului de Ecocardiografie și 3 pentru acreditarea individuală precum:

- Ecocardiografie Transtoracică pentru adulți, ETT
- Ecocardiografie Transesofagiană pentru adulți, ETE (împreună cu EACTA – Asociația Europeană a Anesteziştilor Cardiotoracici)
- Ecocardiografie în Bolile Cardiace Congenitale, BCC (împreună cu AEPC – Asociația Europeană de Cardiologie Pediatrică)

Comitetele pentru certificarea individuală organizează examene pentru subspecialitățile respective.

Aceste comitete sunt conduse de Alex Stefanidis (Grecia) pentru ETT, John Kneeshaw (Anglia, din partea EACTA) și Frank Flachskampf (Suedia) pentru ETE și Owen Miller (Anglia, din partea AEPC) pentru BCC, în timp ce comitetul de acreditare al laboratoarelor este condus de Simon Ray (Anglia).

Aș dori să le mulțumesc tuturor pentru munca asiduă voluntară – este un efort de echipă și nimic nu poate fi făcut singur. Aș vrea, de asemenea, să le mulțumesc călduros colegilor și prietenilor din cele două asociații

care ajută EAE să conducă procesul de acreditare în ETE și BCC: EACTA și AEPC. Este un proces foarte important și suntem privilegiați să lucrăm împreună cu ei către un țel comun.

Procesul de acreditare este împărțit în două etape:

- Examenul scris (bazat pe computer), constând într-o secțiune de Teorie și o secțiune de Raportare, ambele trebuind să fie finalizate cu succes înainte de a putea trece mai departe la
- Partea practică, constând în depunerea unui portofoliu sau a unui e-portofoliu (portofoliu electronic) cu cazuri examinate de către candidat, care va fi evaluat de 3 examinatori independenți, pe baza unor criterii de calitate pre-stabilite.

Împreună cu conducerile comitetelor urmărim să verificăm calitatea procesului în diferite etape (de exemplu examenul scris, portofolii) pentru a asigura concordanța între diferite examene, pentru a menține un nivel înalt de calitate și pentru a încadra acest proces în standardele europene.

EAE a fost prima Asociație a ESC care a introdus examenul de acreditare și trebuie recunoscut meritul esențial al lui Kevin Fox (Anglia) care a avut un rol decisiv în demararea procesului și în continuarea lui cu succes pentru mulți ani.

De fapt, obiectivul principal al inițierii unui asemenea proces a fost ca în final să îmbunătățească îngrijirea

pacientului prin aplicarea unui proces de acreditare destinat să evalueze competența celui care efectuează ecocardiografia, să uniformizeze modul în care ecocardiografia se realizează în Europa și de a crește nivelul de pregătire a ecocardiografiștilor.

De ce ar trebui un fellow să parcurgă acest proces ?

Să primești acreditarea EAE reprezintă atingerea excelenței, aducând valoare și recunoaștere. Acreditarea europeană în ecocardiografie este menită să testeze competența unei persoane în efectuarea, interpretarea și raportarea fără supraveghere a unei ecocardiografii transtoracice, transesofagiene sau a unei ecocardiografii efectuată la pacienții cu boli congenitale cardiace.

Atât colegii medici cât și pacienții vor fi conștienți de această realizare, ducând la creșterea recunoșterii profesionale a medicului respectiv în comunitate. Deși acest proces este în momentul de față unul voluntar, cred că există multiple avantaje în a deține o asemenea recunoaștere.

Mai mult, cred că va veni timpul când toți cei care vor dori să efectueze și să raporteze o ecocardiografie vor trebui să dețină acreditare europeană. Prestigiul EAE, credibilitatea întregului proces, faptul că nimeni nu a primit acreditare europeană fără examen, toate sunt motive solide pentru ca cineva să parcurgă acest proces.

Care a fost evoluția acestui proces de la organizarea primei examinări și ce va urma ?

Din 2003, 865 de candidați au parcurs cu succes acest proces de certificare.

Procesul a fost inițiat în 2003 cu un examen de ETT care a avut loc la Barcelona în timpul Euroecho și s-a extins treptat de atunci, astfel încât în 2011 am avut 9 examene de certificare (5 în TTE, 3 în ETE și unul în BCC).

Aceasta reflectă interesul în creștere din partea membrilor noștri și așa îndrăzni să spun, credibilitatea procesului și valoarea acreditării.

Am început cu un examen scris și așa am continuat pentru câțiva ani, verificând permanent calitatea întrebărilor folosite prin metode statistice moderne. Având în vedere evoluția rapidă a tehnologiei, EAE a regândit modul în care examenele de acreditare aveau loc. Primul pas

important a fost tranziția de la portofoliul tehnoredactat la portofoliul electronic pentru acreditarea ETT astfel încât examinatorul să poată vedea imaginile înregistrate de către candidat.

Fiind o asociație inovatoare și în căutare permanentă de moduri de a îmbunătăți serviciile către membrii noștri, EAE a trecut în momentul de față la examene pe calculator, așa numite Testări Bazate pe Computer (CBT). Primele examene CBT au avut loc la Paris în timpul Congresului ESC 2011 pentru ETT și au reprezentat un succes. Acest format a fost extins și la examenele pentru ETE și BCC din timpul EUROECHO 2011 de la Budapesta.

Fiecare candidat are propriul computer / ecran în fața lui astfel încât poate să parcurgă testul în ritmul propriu, în ce ordine dorește, petrecând mai mult timp la un caz anume, putând să revină la cazuri anterioare dacă dorește, fără a avea probleme în vizualizarea cazurilor, iar procesul este corect și profesional în timp ce rezultatele pot fi anunțate mai repede.

De asemenea, pe lângă aceste numeroase examene de certificare individuală, EAE oferă din 2009 și acreditare pentru laboratoare de ecocardiografie, având în vedere că nu se poate atinge excelența în absența unei infrastructuri și organizări adecvate la nivel de laborator. În această privință, cele mai bune servicii ar fi oferite de persoane care dețin certificare individuală și care lucrează într-un laborator de ecocardiografie acreditat. Împreună cu Societățile Naționale de Ecocardiografie / Grupurile de lucru, EAE încearcă să realizeze o rețea de laboratoare performante de ecocardiografie unde tinerii medici, foarte motivați, să se poată pregăti în diferitele tehnici pentru a-și îmbunătăți aptitudinile și nivelul de cunoaștere.

Îi încurajez puternic pe membrii EAE să participe la unul din următoarele examene de acreditare și să devină astfel parte a Comunității Ecocardiografice Europene de Excelență.

Pentru a crește șansa de succes la examenul scris, vă invităm să vizitați secțiunea de acreditare de pe site-ul EAE pentru a accesa câteva documente instructive precum și recomandările EAE pentru pregătire, competență și creșterea calității în ecocardiografie.

Îmi amintesc ziua în care eu însumi am susținut acest examen, în decembrie 2003. A fost o experiență foarte interesantă și sunt bucuros că am parcurs acest proces în calitate de candidat înainte de a fi implicat în comitetul de acreditare, pentru că acest lucru mi-a permis să văd acest proces din ambele părți.

Nu pot să nu subliniez la final încă o dată importanța acreditării în ecocardiografie și cardiologie într-o perioadă în care, în pofida tuturor dificultăților, trebuie să oferim pacienților cele mai bune servicii pentru a îndeplini misiunea noastră de a crește calitatea actului medical.

A parcurge procesul EAE de acreditare este un mod excelent de a dovedi angajamentul nostru față de această misiune.

Varianta originală a interviului poate fi citită la <http://www.escardio.org/communities/EAE/news/Pages/accreditation-popescu-interview.aspx>

**Traducere
dr. Ana-Maria Daraban**

EUROECHO ȘI ALTE MODALITĂȚI IMAGISTICE – PARTICIPAREA ROMÂNEASCĂ

La început de decembrie, Ungaria a devenit destinația favorită a celor interesați de imagistica cardiovasculară. La Budapesta a avut loc între 7-10 decembrie întâlnirea anuală a Asociației Europene de Ecocardiografie (EAE), ajunsă la a cincisprezecea ediție.

Peste 3000 de participanți au privit cu interes ultimele tendințe și noutăți din domeniu. Accentul a fost pus pe bolile valvulare și pe funcția ventriculului stâng, teme abordate multimodal prin perspectiva experților. Au fost comentate comparativ atât avantajele cât și limitele diferitelor tehnici imagistice. Gradul de dificultate a fost unul variat, adaptat nivelului propriu de pregătire: au existat atât cursuri de inițiere intitulate didactic “How to...”, cât și prelegeri adresate practicienilor experimentați. Organizatorii acestei manifestări au pus accent pe interactivitate: auditoriul a fost invitat constant să întrebe și să răspundă. A existat pentru prima dată în istoria congresului un concurs la care combatanți au fost pe de o parte experții și pe de altă parte publicul. Jocul a captivat repede audiența, devenind o adevărată provocare. Sarea și piperul au fost discuțiile, de multe ori în contradictoriu, care au reflectat interesul și actualitatea problemei.

Cu toate că cercetarea a fost cea adusă în lumină, a existat o îmbinare armonioasă între prezentările

de studii experimentale și cele de cazuri clinice, care a ilustrat utilitatea și complexitatea tehnicilor de imagistică cardiovasculară. A fost de asemenea primul an de abordare multimodală: la tehnicile ecocardiografice s-au alăturat cele de tip computer tomografie, rezonanță magnetică și de medicină nucleară, care au evidențiat utilitatea evaluării globale.

A noua pe lista participanților înscriși și a șasea pe cea a abstractelor trimise, România a fost o prezență activă la această manifestare științifică.

Dr. Bogdan A. Popescu (UMF “Carol Davila”, Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare București), secretarul EAE, a fost implicat direct în organizarea congresului și a coordonat organizarea celor șase se-

siuni de examene de acreditare (în ecocardiografie transtoracică, transesofagiană și în boli cardiace congenitale).

După ce la edițiile anterioare ale Euroecho două laboratoare din România au primit acreditare europeană, la Budapesta, încă un laborator din țară a fost acreditat european: laboratorul de ecocardiografie de la Spitalul Universitar de Urgență din București, reprezentat de prof. Dragoș Vinereanu.

De asemenea, este pentru a treia oară consecutiv când un tânăr român obține una din bursele de cercetare oferite de EAE: Dr. Sorina Mihailă de la Spitalul Universitar de Urgență.

România a fost și în acest an foarte bine reprezentată prin lectori și moderatori, printre țările care au contribuit la ținuta științifică a congresului. Astfel, dr. Bogdan A. Popescu, prof. Dragoș Vinereanu, conf. Adriana Ilieșiu, prof. Maria Dorobanțu, dr. Ruxandra Jurcuț, dr. Monica Roșca și dr. Carmen Beladan au susținut conferințe care au fost apreciate. De asemenea, un număr de 6 sesiuni (conferințe, abstracte orale sau poster) au fost moderate de membri cunoscuți ai comunității ecografice românești: doamna prof. Carmen Ginghină, conf. Ioan M. Coman, prof. Dragoș Vinereanu, dr. Bogdan A. Popescu.

Sesiunea organizată în colaborare cu grupul de lucru de ecocardiografie al Societății Române de Cardiologie, care a abordat provocările diastolei, sub moderarea prof. Carmen Ginghină și a prof. Sherif Nagueh (SUA) s-a bucurat de un real succes, sala fiind neîncăpătoare. Cele patru conferințe ale sesiunii, descriind abordarea practică a unor probleme dificile în materie de diastologie au fost prezentate de Sherif Nagueh, Jacob Moller (Danemarca), Adriana Ilieșiu și Bogdan Popescu.

Prof. Nagueh a scris de altfel și un rezumat al acestei sesiuni care a fost postat pe site-ul EAE la „Congress Reports”.

Au existat și conferințe susținute de colegi români care lucrează actualmente în străinătate, între care îi amintim pe Denisa Muraru (Italia), Adrian Ionescu (Marea Britanie) și Gheorghe Cerin (Italia).

Pentru cei care nu au putut ajunge la Budapesta, multe dintre prezentările de interes de la Euroecho 2011 sunt deja sau urmează a fi postate pe site-ul EAE la:

<http://www.escardio.org/congresses/euroecho2011/Pages/welcome.aspx>

Dintre abstractele submise, un număr semnificativ de lucrări originale din România au fost acceptate pentru prezentare, totalizând în acest an 33 de abstracte.

Astfel, numeroase centre de cardiologie au fost reprezentate prin lucrări originale: centre bucureștene, cum ar fi Institutul de Boli Cardiovasculare, Spitalul Universitar de Urgență, Spitalul Clinic de Urgență;

centre de cardiologie din Timișoara, Târgu-Mureș, Cluj-Napoca, Iași.

Lucrările au fost realizate fie într-un singur centru, fie prin colaborare cu alte centre din țară sau din străinătate (Italia, Belgia, Franța) și au acoperit o gamă largă de teme, printre care cardiomiopatiile, boala cardiacă ischemică, valvulopatiile, boli ale aortei, boli sistemice sau condiții extracardiace ce influențează statusul cardiovascular, precum și tehnici ecocardiografice moderne, incluzând Doppler tisular, ecocardiografia speckle tracking, ecocardiografia tridimensională sau tehnici de ecografie vasculară de tip e-tracking.

Grupul de Lucru de Ecocardiografie al Societății Române de Cardiologie – având din acest an ca Președinte pe conf. Adriana Ilieșiu și secretar pe dr. Ruxandra Jurcuț, a avut și la această ediție un stand propriu, care a promovat activitatea sa științifică și evenimentele organizate la nivel național și european.

Participarea românească la Euroecho 2011 s-a concretizat printr-un standard înalt al sesiunilor moderate, al conferințelor invitate și lucrărilor originale susținute. Succesul de care se bucură reprezentanții ecocardiografiei românești s-a manifestat și prin numărul în creștere al tinerilor cercetători români care au conferențiat cu succes la cel mai prestigios congres de ecocardiografie la nivel mondial.

Acest fapt îmbucurător confirmă potențialul foarte bun al dezvoltării în continuare a imagisticii cardiace în România, atât în domeniul clinic, cât și în cel al cercetării.

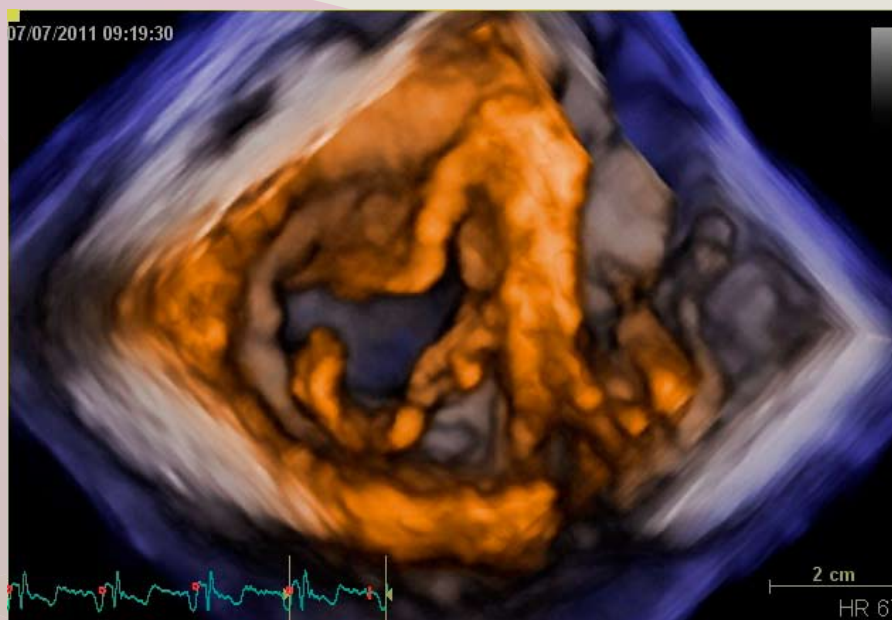
Dr. Diana Botezatu

EUROECHO ȘI ALTE MODALITĂȚI IMAGISTICE – NOUTĂȚI ÎN ECOCARDIOGRAFIA 3D

Interesul pentru ecocardiografia tridimensională (3D) a crescut considerabil în ultimul timp și acest lucru s-a remarcat inclusiv la EuroEcho 2011 din Budapesta. Numărul mare de sesiuni și prezentări ce au avut ca temă ecocardiografia 3D este cu atât mai impresionant dacă se are în vedere noutatea și aplicabilitatea în general încă foarte limitată a acestei metode în laboratoarele de ecocardiografie.

Popularitatea ecocardiografiei 3D la EuroEcho 2011 este în parte explicabilă prin faptul că valvulopatiile au constituit una din temele principale ale congresului de anul acesta. EuroEcho Honorary Lecture a avut ca subiect evaluarea complexului valvular mitral în insuficiența mitrală funcțională prin ecocardiografie 3D și rolul său major în alegerea strategiei de reparare valvulară. Astfel, Dr Yoshida Kiyoshi (Kurashiki, Japonia) a subliniat importanța utilizării ecografiei 3D pentru înțelegerea geometriei spațiale a complexului valvular mitral, în special a configurației mușchilor papilari pentru ghidarea noilor metode chirurgicale de reparare valvulară (ex, optimizarea bileaflet). Dr Leopoldo Pérez de Isla (Madrid, Spania) a subliniat principalul avantaj al ecocardiografiei 3D în evaluarea cu acuratețe a valvulopatiilor: capacitatea de a reda structurile valvulare native sau a protezelor en face și în mișcare; de aici derivă posibilitatea identificării precise a localizării prolapsului mitral sau a leak-ului paraprotetic, diferențierea între inelul dilatat hipodinamic și cel hiperdinamic, măsurarea orificiului eliptic al tractului de eiecție al ventriculului stâng, etc. Dr Adrian Ionescu (Swansea, Marea Britanie) a sumarizat dovezile actuale privind avantajele ecocardiografiei 3D transtoracice și transesofagiene pentru evaluarea valvelor tricuspide și pulmonară, încheind pledoaria cu

câteva recomandări practice printre care “folosiți întotdeauna eco 3D în cazuri patologice”, iar pentru cei sceptici “fiți receptivi și încercați” (keep an open mind and experiment). Dr Monica Roșca (București, România) a prezentat rolul ecocardiografiei 3D în evaluarea cordului drept, subliniind importanța imagisticii tridimensionale pentru caracterizarea formei complexe a ventriculului drept, pentru măsurarea cu acuratețe a volumelor și funcției atriului

și ventriculului drept, ca și pentru vizualizarea en face a complexului valvular tricuspidian în diverse patologii congenitale sau dobândite. Dr Van der Zwaan (Rotterdam, Olanda) a pledat pentru rolul ecocardiografiei 3D ca metodă de primă alegere pentru excluderea prezenței unei patologii de ventricul drept, datorită combinației optime acuratețe – rapiditate – reproductibilitate - cost în raport cu celelalte măsurători / modalități utilizate tradițional.

Fascinantele sesiuni de ecocardiografie 3D transesofagiană în corelație cu anatomia structurilor cardiace de la Imaging Campus, prezentate de Dr Francesco Faletra (Lugano, Elveția), au fost deosebit de apreciate de participanți pentru claritatea remarcabilă și pentru explicațiile practice asupra diverselor perspective în eco 3D. Dr Faletra a prezentat imagini 3D impresionante ale unor structuri anatomice dificil sau imposibil de explorat prin ecocardiografia convențională (ex. buzunarul septal - septal pouch - vizibil pe suprafața stângă a septului interatrial, fiind o sursă emboligenă din atrium stâng, anterior neglijată prin imposibilitatea vizualizării 2D; vizualizarea tuturor celor 4 orificii de vărsare ale venelor pulmonare, etc), demonstrând simplu, dar extrem de convingător, valoarea adițională a metodei.

Dacă superioritatea ecocardiografiei 3D este în prezent unanim recunoscută pentru evaluarea volumelor și fracției de eiecție a ventriculului stâng, alte aplicații clinice potențiale ale metodei se prefigurează pentru studiul funcției segmentare. Acestea au fost dezbătute, cu elemente pro și contra, la EuroEcho 2011 de experți precum Dr Thomas Marwick (Cleveland, Statele Unite), vorbind despre deformarea miocardică prin 3D strain, Dr Hans-Joachim Nesser despre cinetica regională și asincronismul ventriculului stâng prin eco 3D sau Dr Bernard Cosyns, despre 3D stress eco. Toți prezentatorii au identificat multiple aspecte care ar putea motiva aplicarea eco 3D în evaluarea de rutină a bolii cardiace ischemice - ca și metodă complementară ecografiei 2D și celorlalte modalități imagistice - insistând însă și asupra limitelor care interferă în prezent cu implementarea acesteia (rezoluție temporală limitată, artefacte, fezabilitate condiționată de prezența unei ferestre acustice optime și a ritmului regulat, etc).

Contribuția originală a crescut semnificativ și ea, la EuroEcho 2011 fiind acceptate cu 55% mai multe abstracte originale despre eco 3D față de ediția precedentă a aceluiași congres. Temele principale de cercetare în ecocardiografia 3D au fost evaluarea mecanicii ventriculului stâng prin 3D strain și cuantificarea volumelor și funcțiilor fazice ale atriului stâng.

Unul din cele 3 abstracte selecționate anul acesta pentru competiția tinerilor investigatori (Young Investigator Award) datorită calității deosebite a rezultatelor științifice și a relevanței acestora în ecocardiografia de cercetare a fost bazat pe ecocardiografie 3D speckle-tracking; Dr. Hjertaas (Bergen, Norvegia) a validat această nouă tehnologie destinată studiului deformării miocardice în 3D (3D strain), comparând-o cu deformarea măsurată prin modele experimentale tip phantom și a demonstrat faptul că metoda ecocardiografică are o excelență acuratețe in vitro, în condițiile obținerii unei rezoluții temporale optimale. Prof Jens-Uwe Voigt (Leuven, Belgia) a prezentat, în cadrul sesiunii Highlights, comparativ alte 2 studii originale (ambele prezentate de autori români - Dr Mihaela Amzulescu, cu grupul de la Leuven - Belgia, și Dr Denisa Muraru, cu grupul de la Padova - Italia), ambele evidențiind valoarea clinică a 3D strain în evaluarea viabilității miocardice, respectiv în identificarea segmentelor cu necroză transmurală comparativ cu rezonanța magnetică la pacienții cu STEMI.

În articolul său apărut în publicația oficială a congresului (EuroEcho - Congress News, disponibilă și online), Dr Mark Monaghan a pledat cu convingere că, în pofida opiniei generale, ecografia 3D nu este de fapt mai dificilă decât ecografia 2D și, în plus, aduce multiple avantaje. Imaginile vorbesc de la sine și sfatul său este ferm: "Flip the switch to 3-D!" (Apăsați butonul de 3-D!). Chirurgii cardio-vascolari vor fi printre primii care vor aprecia, atât imaginea realistă, similară cu propria lor viziune intraoperatorie, cât mai ales posibilitatea evaluării funcționale și spațiale în dinamică, în condiții de presiune fiziologică, și nu pe cord oprit și circulație extracorporeală.

După eco 3D la EuroEcho 2011, nu întâmplător, anul științific 2012 pentru Asociația Europeană de Ecocardiografie (EAE) și pentru Societatea Americană de Ecocardiografie (ASE) debutează cu publicarea primului ghid de recomandări privind ecocardiografia 3D. Acest document concentrează dovezile actuale și opiniile unui grup remarcabil de experți în ecocardiografia 3D condus de Dr Roberto Lang și de Dr Luigi Badano, și va fi publicat în luna ianuarie în revistele ambelor societăți.

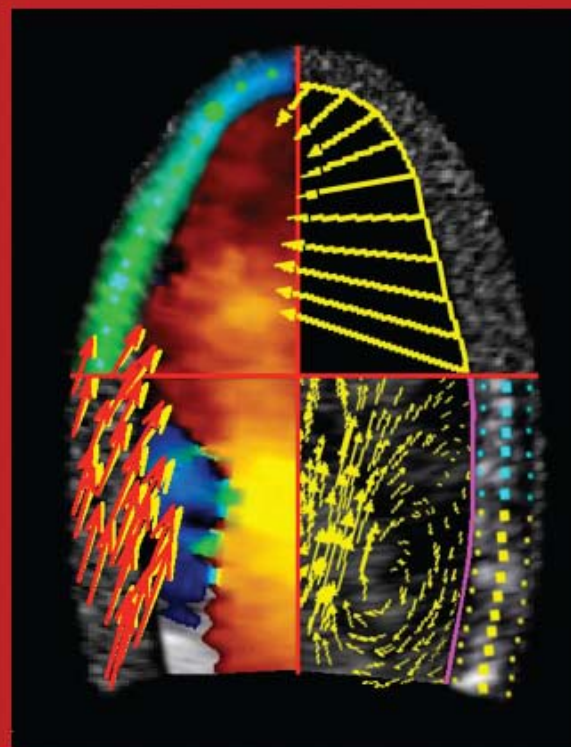
Dr. Denisa Muraru

Faculty

Ajmone, Leiden
 Amundsen, Trondheim
 Barbosa, Leuven
 Bijmens, Barcelona
 Brodin, Stockholm
 Carlhäll, Linköping
 Carrilho Ferreira, Lisbon
 Claus, Leuven
 De Sutter, Gent
 D'hooge, Leuven
 Di Salvo, Naples
 Edvardsen, Oslo
 Engvall, Linköping
 Evangelista, Boston
 Ferferieva, Leuven
 Fraser, Cardiff
 Friedberg, Toronto
 Herbots, Hasselt
 Heyde, Leuven
 Hoffmann, Aachen
 Ingul, Trondheim
 Jasaityte, Leuven
 Kouznetsova, Leuven
 La Gerche, Leuven
 Lancellotti, Liege
 Magne, Liege
 Marwick, Cleveland
 Matre, Bergen
 Muraru, Padua
 Pernot, Paris
 Prinzen, Maastricht
 Rademakers, Leuven
 Sitges, Barcelona
 Smiseth, Oslo
 Sogaard, Gentofte
 Stankovic, Leuven
 Stoylen, Trondheim
 Streelant, Leuven
 Torp, Trondheim
 Van den Bruane, Leuven
 Voigt, Leuven

Myocardial Velocity and Deformation Imaging

Latest Developments and Clinical Practice

February 9-10, 2012

**Cath. University Leuven
Leuven, Belgium**

EUROECHO ȘI ALTE MODALITĂȚI IMAGISTICE – IMAGISTICA CARDIOVASCULARĂ LA INTERSECȚIA TEHNICILOR

Congresul „EuroEcho și alte modalități imagistice” 2011 (Budapesta, 7 - 10 decembrie) este primul congres al Asociației Europene de Ecocardiografie care a reunit ecocardiografia cu celelalte tehnici imagistice cardiovasculare. Tendința de a „intersecta” modalitățile imagistice cardiovasculare este regăsită în largirea cadrului revistei Societății Europene de Cardiologie de la „European Journal of Echocardiography” la „European Heart Journal – Cardiovascular Imaging” și recunoscută și de Grupul român de lucru de Ecocardiografie și alte metode imagistice. Este subliniată în acest fel tendința actuală de a fuziona, nu numai principial, dar și tehnic, două metode imagistice complementare (de exemplu PET/CT sau PET/MRI) pentru a obține maximul de informație, atât anatomică cât și funcțională.

Sesiunile reunite ale Asociației Europene de Ecocardiografie și Grupurilor europene de lucru de RM și CT cardiac și cardiologie nucleară din cadrul congresului, au cuprins atât cursuri cât și sesiuni de abstracte originale și postere.

În cadrul sesiunii curs, s-a discutat despre rolul imagisticii multimodale în bolile aortei, cu accent asupra alegerii metodei imagistice în diagnosticul și monitorizarea bolilor valvei aortice și aortei toracice, în special a disecției de aortă și hematomului aortic intramural. S-a subliniat rolul imagisticii în implantarea percutană de valvă aortică (TAVI – transcatheter aortic valve implant) sau de repararea intravasculară a anevrismelor (EVAR – endovascular aneurysm repair) și mai ales importanța urmăririi pe termen lung a pacienților cu proceduri endovasculare sau chirurgicale. Toate prezentările din cadrul acestei sesiuni au fost ilustrate cu cazuri clinice practice.

O sesiune specială a fost dedicată fibrozei miocardice, care poate fi evidențiată prin secvențe RM cu contrast. Prezentările au cuprins o scurtă parte histologică și fiziopatologică, fiind ulterior descrise distribuția și

particularitățile fibrozei documentate prin RM în diferitele cardiomiopatii: dilatativă și hipertrofică – Flett (Anglia) și infiltrativă – Kosmala (Polonia). Un subiect interesant l-a constituit evaluarea efectului fibrozei asupra funcției miocardice la pacienții cu valvulopatii – Weidemann (Germania). Fibroza miocardică documentată prin RM cardiac poate reprezenta substratul morfopatologic al prognosticului clinic postoperator, independent de fracția de ejeție a ventriculului stâng, ceea ce ar putea avea impact clinic important.

Într-o sesiune dedicată ventriculului drept (VD) s-a discutat despre rolul RM în evaluarea funcției VD, a cărui morfologie complexă face dificilă evaluarea ecocardiografică, mai ales în bolile congenitale. De asemenea, au fost expuse și dificultățile tehnicii, legate în mare parte de trăsarea conturului endocardic din cauza trabeculării VD și de alegerea secțiunii care delimitează atrul de ventriculul drept, elemente care pot avea importanță în cuantificarea volumelor și fracției de ejeție a VD.

Nu au lipsit abstractele care utilizează RM cardiac ca un comparator “standard de aur” pentru evaluarea funcției sau masei ventriculare prin ecocardiografie bi- sau tri-dimensională, în cadrul cardiomiopatiilor, ischemiei, respectiv hipertensiunii sau cardiomiopatiei hipertrofice.

În cadrul unei sesiuni de „Noi perspective” s-a discutat despre posibilitatea de cuantificare, atât prin ecocardiografie cât și printr-o tehnică specială RM, a fluxului sanguin în cavitățile cardiace. Diferitele pattern-uri de curgere a sângelui, de exemplu în cardiomiopatii, proteze valvulare, ar putea aduce informații complementare pentru înțelegerea patologiei. Analiza pattern-ului fluxului sanguin este în stadiul de cercetare, din cauza necesității perfecționării tehnice a metodei de analiză și duratei lungi de achiziție a imaginilor de RM.

În cadrul sesiunii „Highlights” a congresului, Prof. Nieman (Olanda) și Prof. Rademakers (Belgia), au evidențiat mai multe abstracte din cadrul sesiunilor de CT și RM cardiac, fie postere, fie prezentări orale. Printre acestea, subiecte precum: reconstrucția inelului tricuspidian prin RM și impactul asupra planningului chirurgical (Maffessanti, Italia), evaluarea comparativă a valvei mitrale la pacienții cu stenoză mitrală prin ecocardiografie transtoracică și RM (Helvacioğlu, Turcia), cuantificarea volumetrică a atrului stâng prin ecocardiografie 3D și RM (Mor-Avi, Statele Unite), rolul RM cu contrast și CT spiral cu 64 de secțiuni în imagistica coregistrată a atrului stâng cu aplicabilitate în sistemele de cartografiere electrofiziologică (Lu, China).

Referitor la utilitatea extinderii tematicii de la ecocardiografie la celelalte tehnici imagistice, un poster interesant al unui grup portughez a arătat că nivelul de percepție și familiaritate a cardiologilor din Portugalia față de RM și angioCT este încă unul mediu. Ar mai fi de remarcat că majoritatea participanților, atât vorbitorii cât și auditoriul, au făcut parte din departamentele de cardiologie, nu de radiologie.

Dr. Mihaela-Silvia Amzulescu

EUROECHO ȘI ALTE MODALITĂȚI IMAGISTICE – NOUTĂȚI ÎN IMAGISTICA VENTRICULULUI DREPT

Ventriculul drept (VD) a reprezentat ca de obicei un subiect atractiv, pentru câteva sesiuni de conferințe, dar și pentru cercetarea originală. Să încercăm să rezumăm:

- Ecocardiografia 3D reprezintă prima alegere în evaluarea VD? Da, este promițătoare, deoarece permite descrierea geometriei complexe a acestei cavități, cu posibilitatea măsurării volumelor și fracției de ejeție. De asemenea, ecografia tip speckle tracking tridimensional permite analiza strain-ului longitudinal, radial și circumferențial folosind același set de date volumetrice captate.

- Rezonanța magnetică reprezintă standardul de aur pentru evaluarea VD? Da, dar și aici se caută îmbunătățiri. În practica clinică, analiza volumului VD se bazează pe secțiuni în axul scurt al VD, obținute simultan cu cele ale ventriculului stâng. Pentru obținerea unei vizualizări optime a tractului de intrare și a celui de ieșire ale VD se caută noi secțiuni, una dintre cele propuse bazându-se pe 6 "felii", situate în jurul axului lung al VD. Deci și această tehnică este în căutarea optimizării. Oricum este consumatoare de timp și poate supraestima volumul VD cu 20%.

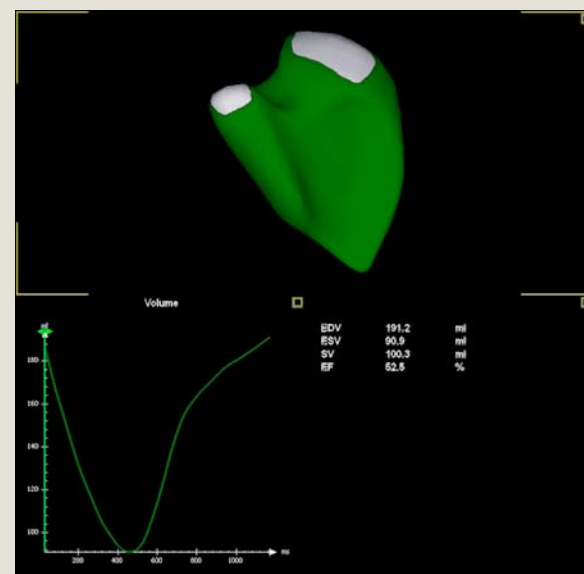
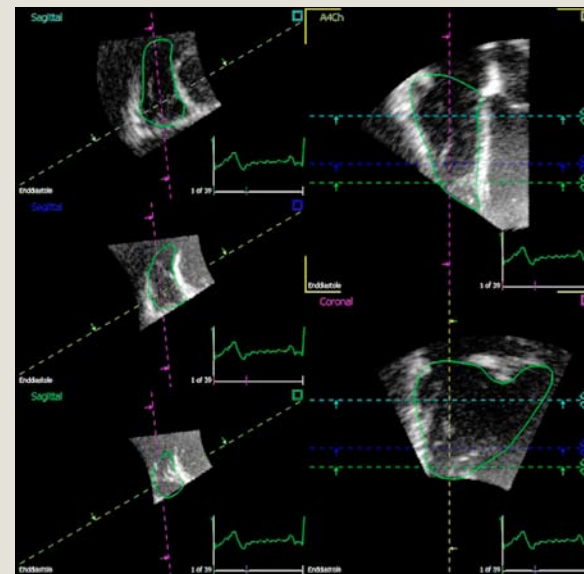
- Imagistica de deformare în evaluarea VD: au importanță condițiile de încărcare? Colega noastră Ruxandra Jurcuț a prezentat o remarcabilă analiză a influenței condițiilor hemodinamice asupra comportamentului VD, subliniind că interpretarea corectă a valorilor patologice ale deformării miocardice a VD nu se poate efectua fără a ține cont de condițiile presionale sau de volum. De asemenea, deformarea VD a fost subiectul a numeroase lucrări, punctul lor comun fiind depistarea precoce a afectării VD în diverse condiții patologice: amiloidoză cardiacă, sindromul de apnee în somn, defectul septal atrial, hipertensiunea arterială aso-

ciată cu septul interventricular sigmoid, BPCO cu presiune arterială pulmonară normală.

- Comportarea VD în cursul efortului și la atleți a fost un subiect mult dezbătut. În timpul efortului, la subiecții normali, strain-ul longitudinal al VD descrește progresiv. Răspunsul inotropic al zonei infundibulare la activarea simpatică este mai puternic decât cel al tractului de intrare. Deoarece fibrele circumferențiale predomină în infundibul și cele longitudinale în tractul de intrare al VD, contracția predominant circumferențială poate reprezenta un răspuns adaptativ la creșterea presarcinii indusă de efort, explicând scăderea relativă a contracției longitudinale. La atleți, există diferențe de remodelare a VD, în funcție de tipul de efort, mai accentuată la atleții de anduranță față de cei de forță. Altă lucrare relevă că adaptarea la efort cronic implică, pe lângă dilatația VD, indusă de încărcarea de volum, deformări regionale, ca cele observate în încărcarea cronică de presiune. O problemă importantă este reprezentată de dimensiunile VD la atleții de anduranță, care depășesc limita normalului, ceea ce ar necesita o reevaluare bazată și pe indexarea la suprafața corporală.

- TAPSE (mișcarea sistolică a inelului tricuspidian), acest parametru foarte accesibil măsurării, este încă în actualitate. A fost demonstrată valoarea lui în predicția evenimentelor la pacienții cu infarct miocardic acut, atât STEMI cât și NonSTEMI, precum și la pacienții cu BPCO cu exacerbări acute care necesită ventilație mecanică (în acest ultim caz o valoare cut-off de 17 mm prezice supraviețuirea cu sensibilitate 88% și specificitate 92%). Interesant este faptul că măsurarea TAPSE a fost preluată de tomografia computerizată pentru evaluarea funcției VD în timpul efectuării unei tomografii cardiace.

**Șef. lucr. dr. Cristina Stănescu
Spitalul Clinic „N. Gh. Lupu”**

Oportunități pentru tinerii cardiologi

Grupul Cardiologilor de mâine din cadrul Societății Europene de Cardiologie (ESC Cardiologists of Tomorrow) - <http://www.escardio.org/communities/cardio-tomorrow> - s-a format în 2009 din nevoia existenței unei comunități puternice și a unei platforme de comunicare pentru noua generație de cardiologi din Europa. ESC Cardiologists of Tomorrow oferă, pe lângă suportul comunicării între cardiologii la nivel internațional, o serie de activități și granturi pentru o continuă informare și formare profesională în domeniul cardiologiei.

În decursul celor 2 ani de la înființare, tot mai multe țări au aderat la această inițiativă prin crearea unui grup al tinerilor cardiologi în cadrul societăților lor naționale. Astfel, la început de 2012 există 20 de grupuri naționale afiliate la ESC Cardiologists of Tomorrow. Respectând acest model, în cadrul Societății Române de Cardiologie (SRC), s-a format la sfârșitul anului trecut, din inițiativa Conf. Dr. I. Coman, noul președinte și a unui nucleu de 9 cardiologi din centrele universitare mari din țară, Grupul Tinerilor Cardiologi din România. Acest grup, dedicat rezidenților cardiologi sau cardiologilor < 35 ani este afiliat ESC Cardiologists of Tomorrow, membrii săi putând beneficia de oportunitățile oferite de acesta. Pentru început, obiectivele principale al Grupului Tinerilor Cardiologi din România sunt de a-și face cunoscută existența și de a aduna cât mai mulți membrii, pentru a pune bazele unei comunicări reale și constante între cardiologii români în formare din diferitele centre universitare din țară și străinătate și de a informa asupra diferitelor activități științifice disponibile în cadrul ESC. Într-o etapă următoare, Grupul Tinerilor Cardiologi din România, își dorește să creeze propriile facilități și platforme educaționale urmând modelul ESC cum ar fi, de exemplu, sesiuni dedicate sau track-uri de urmat în cadrul congreselor SRC, burse de cercetare, schimburi de experiență între centre.

Vă puteți înscrie în Grupul Tinerilor Cardiologi din România trimițând un email cu: nume complet, adresa de corespondență, email, telefon și data nașterii la adresa: office@cardioportal.ro. De asemenea, vă puteți împărtăși ideile, dorințele sau sugestiile legate de cum ar putea acest grup să ajute tinerii cardiologi români accesând:

<https://www.facebook.com/groups/164485580316110/>

Burse de pregătire și cercetare ale Societății Europene de Cardiologie

Societatea Europeană de Cardiologie (ESC) pune la dispoziția tinerilor care se formează în domeniul cardiologiei două tipuri de granturi: de pregătire și de cercetare. **Granturile de pregătire (ESC Training Grants) se adresează cardiologilor sub 36 ani, care doresc să își completeze pregătirea clinică cu deprinderea unor metode cardiologice moderne (imagistice, de cardiologie invazivă, electrofiziologie). Granturile de cercetare (ESC Research Grants) se adresează absolvenților de medicină în orice stadiu de pregătire, dar înainte de a avea un post "permanent" sau a deveni specialist, sau absolvenților de științe cu experiență în cercetare și activitate științifică în domeniul patologiei cardiovasculare. Pentru a aplica este necesară înscrierea în ESC ca simplu membru sau membru afiliat și completarea și submiterea unui formular electronic în 5 părți:** <http://www.escardio.org/education/ESC-Grants>

Durata solicitată de stagiul pentru granturile de pregătire poate varia între 3 luni și 1 an (recomandat 6 luni) iar pentru cele de cercetare este de 1 an. Data termenului limită de înscriere este 31 Ianuarie a fiecărui an iar selecția se face sub forma de competiție, fiecare proiect participant primind un număr de puncte.

În ultimii ani, numărul granturilor disponibile a crescut prin contribuția Asociațiilor, Grupurilor de lucru și a Consiliilor din cadrul ESC. De exemplu, Asociația Europeană de Ecocardiografie (EAE) oferă anual două granturi de cercetare în domeniul ecocardiografiei, în valoare de 25000 euro, într-un centru academic de nivel înalt dintr-una dintre țările membre ESC, alta decât țara de origine a candidatului, pentru o perioadă de 1 an (<http://www.escardio.org/communities/EAE/education>).

Pentru tinerii cardiologi în pregătire cu domeniu de interes imagistica, aceste granturi/burse reprezintă o oportunitate, pe de o parte, de a se familiariza cu tehnici la care nu au acces conform curiculei actuale de la noi din țară (CT cardiac, Rezonanța magnetică cardiacă, imagistică nucleară cardiovasculară) iar pe de altă parte de a lua contact cu domeniul cercetării, lucru important în formarea oricărui medic în medicina modernă.

Programul evenimentelor naționale și internaționale de ecocardiografie și alte metode imagistice – 2012 –

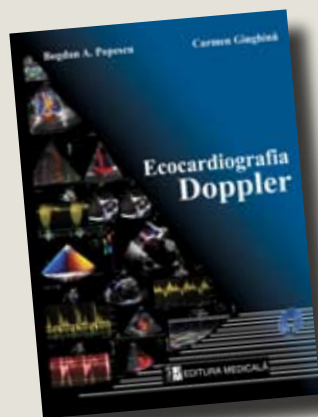
DATA	LOCAȚIA	EVENIMENT	DETALII
9-10 februarie	Leuven, Belgia	Myocardial Velocity and Deformation Imaging. Latest Developments and Clinical Practice	www.kuleuven.be/cardim
12-15 februarie	Scottsdale, Arizona, USA	25th Annual State of the Art Echocardiography	www.asecho.org/StateoftheArt
20-23 februarie	Davos, Elveția	16th International Congress on Advances in Cardiac Ultrasound	www.regonline.co.uk/davos2012
2-4 aprilie	Londra, UK	Cardiology in the Young 2012	www.ichevents.com
5-7 aprilie	Sofia, Bulgaria	EAE Teaching Course "New echocardiographic techniques for myocardial function imaging"	www.escardio.org/EAE
20-22 aprilie	Cannes, Franța	Cardiac MRI & CT. Clinical Update 2012	www.cannes2012.medconvent.at
17-19 mai	Viena, Austria	EuroCMR 2012	www.eurocmr2012.medconvent.at
23-25 mai	Amsterdam, Olanda	27th annual Meeting of the European Association of Cardiothoracic Anaesthesiologists	www.eacta.org
23-26 mai	Istanbul, Turcia	46th Annual meeting of the Association for European Pediatric and Congenital Cardiology	www.aepc2012.org
8 iunie	București, România	"Valvulopatii" Cursul GL de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice	www.cardiportal.ro
7-9 iunie	Munchen, Germania	4th Annual European Course on Cardiovascular Magnetic Resonance	www.cmr-course.de
30 iunie-3 iulie	Washington, National Harbor, USA	American Society of Echocardiography 23rd Annual Scientific Sessions	www.asecho.org
25-29 august	München, Germania	ESC Congress	www.escardio.org/congresses/esc-2012
8-11 septembrie	Basel, Elveția	EACTA Echo 2012 – Curs de ecografie transesofagiană	http://www.eacta.org/page-03-01.shtml
26-28 septembrie	Bordeaux, Franța	Echo-doppler Cardiovasculaire	http://cr2conseil.com/AgendaCongres.php
4-6 octombrie	Sinaia, România	Congresul Național de Cardiologie	www.cardiportal.ro
17-19 octombrie	Veneția, Italia	International Workshop on Clinical Decision Making in Coronary Artery Disease. The role of Advanced Cardiac Imaging	www.cardiacimaginginvenice.com
5-8 decembrie	Atena, Grecia	Euroecho	www.escardio.org/EAE

Noutăți editoriale

M-am întrebă întotdeauna dacă citirea unui manual este modalitatea cea mai bună de a învăța și de a înțelege ecocardiografia clinică. Deoarece ecocardiografia este o tehnică ce investighează inima în mișcare, este foarte dificil să apreciezi modificările morfologice și funcționale ale structurilor cardiace pe parcursul ciclului cardiac prin imagini statice. Totuși, după ce am văzut manualul „**Ecocardiografia Doppler**” de **Dr. Bogdan A. Popescu și Prof. Dr. Carmen Ginghină**, am aflat răspunsul. Nu toate manualele de ecocardiografie sunt la fel, iar „Ecocardiografia Doppler” merită fără îndoială să fie citită.

„Ecocardiografia Doppler” este una dintre puținele cărți dedicate tehnicii Doppler, tehnică pe care o folosim la fiecare pacient și care este disponibilă pe orice ecocardiograf. Utilizarea adecvată și inteligentă a acestei tehnici (așa cum este ilustrată în această carte) aduce o multitudine de informații despre fiziologia și patologia cardiacă, informații ce pot fi folosite pentru a stabili diagnosticul corect, pentru a evalua severitatea unei patologii cardiace și/sau tratamentul pacienților într-un mod neinvaziv și cost-eficient. În plus, tehnica Doppler se bazează în principal pe interpretarea anvelopelor spectrale ce nu își pierd valoarea informativă când sunt prezentate ca imagini statice. Mai mult, când înregistrările Doppler sunt culese prospectiv și selectate cu atenție pentru a ilustra diferite concepte, cum este cazul în „Ecocardiografia Doppler”, cititorul poate simți cu adevărat experiența, cunoștințele și, de asemenea, pasiunea pentru ecocardiografie a Autorilor.

În plus, „Ecocardiografia Doppler” nu este doar o carte, ci este un produs al unei Școli de ecocardiografie.

Autorii sunt cu toții cardiologi de la Institutul de Boli Cardiovasculare „Prof. Dr. C. C. Iliescu”. De asemenea, tehnoredactarea cărții și a DVD-ului ce însoțește cartea au fost realizate de un tânăr cardiolog de la același Institut. Profunzimea și amploarea subiectelor tratate în cele 422 de pagini bogat ilustrate ale cărții sunt extraordinare. Apreciind grija Autorilor în selectarea celor peste 1300 de imagini ecografice, 140 de scheme, ca și peste 200 de filme se poate observa că nu a fost luată la întâmplare o imagine de stenoză mitrală, Autorii căutând acea imagine specifică ce ilustrează cel mai bine acel concept particular în stenoză mitrală, ca și în exemplificarea diferitelor grade de regurgitare și de bloc atrio-ventricular etc. Acest lucru nu este rodul întâmplării, ci reflectă cunoaștere, implicare și pasiune, rezultate ale unei Școli capabile să asigure standarde înalte de educație practică și teoretică și de asemenea să transmită dragostea pentru un lucru bine făcut. Autorii – mentorii, ca și cei mai tineri – trebuie felicitați pentru aceasta.

Cartea este îmbogățită printr-un DVD care conține peste 200 de filme de înaltă calitate de Doppler color și de Doppler tisular. Aș vrea să recomand în mod special secțiunile „practice” dedicate demonstrării achiziției unor secțiuni ecocardiografice corecte și unor înregistrări Doppler adecvate. Această parte este originală și foarte utilă atât pentru începători, cât și pentru experți.

În concluzie, „Ecocardiografia Doppler” este un produs educațional de înaltă calitate, iar Editorii și Autorii se pot mândri cu această realizare. Nu putem decât să le mulțumim pentru timpul și efortul dedicate pentru a ne pune la dispoziție un manual de excepție.

Prof. Dr. Luigi P. Badano
Președintele Asociației Europene de Ecocardiografie

European Heart Journal – Cardiovascular Imaging, fostul European Journal of Echocardiography, va fi publicat începând cu ianuarie 2012 sub noua sa denumire și cu noul său domeniu de interes extins. Este o revistă internațională lunară a Societății Europene de Cardiologie supusă procesului de peer review.

Revista acceptă submiterea de lucrări din toate ariile imagisticii cardiovasculare, inclusiv ecocardiografie, rezonanță magnetică, tomografie computerizată, imagistică nucleară și invazivă. Revista își propune să publice articole de cercetare de cea mai înaltă calitate și publică o gamă largă de tipuri de articol - articole de cercetare originală, review-uri, prezentări de caz, editoriale, secțiuni concentrate pe imagini, scrisori și documente de recomandare din partea unor grupuri relevante ale Societății Europene de Cardiologie.

Revista poate fi consultată la www.oxfordjournals.org/our_journals/ehjcardioimaging/, accesul fiind gratuit pentru membrii EAE.

EUROPEAN
SOCIETY OF
CARDIOLOGY®

EUROPEAN
ASSOCIATION OF
Echocardiography
An approved branch of the ESC

BULGARIAN
SOCIETY
OF CARDIOLOGY
www.bscrd.org

EAE Teaching Course

Organized with the Bulgarian Working Group
on Echocardiography

NEW ECHOCARDIOGRAPHIC TECHNIQUES FOR MYOCARDIAL FUNCTION IMAGING

With live demonstrations

5th - 7th April 2012

Inter Expo Center - Sofia, Bulgaria

COURSE DIRECTORS

K Hristova

JU Voigt

EXECUTIVE DIRECTORS

T Katova

L Badano

Y Yotov

INTERNATIONAL FACULTY

Alan Fraser, Cardiff, UK

Aleksandar Neskovic, Belgrade, Serbia
(EAE Board member)

Andre La Gerche, Leuven, Belgium

Bernard Cosyns, Brussels, Belgium (EAE board member)

Bogdan Popescu, Bucharest, Romania (EAE Secretary)

Frank Rademakers, Leuven, Belgium

Jani D'hooge, Leuven, Belgium

Jens-Uwe Voigt, Leuven, Belgium
(EAE Board member)

Luigi Badano, Padua, Italy (EAE President)

Ruxandra Jurcut, Bucharest, Romania

Thor Edvardsen, Oslo, Norway
(EAE board member)

LOCAL FACULTY

Elena Kinova, Sofia, Bulgaria

Ivan Velkovski, Sofia, Bulgaria

Krasimira Hristova, Sofia, Bulgaria

Rumen Marinov, Sofia, Bulgaria

Sotir Marchev, Pleven, Bulgaria

Tsvetana Katova, Sofia, Bulgaria

Vera Yotova, Sofia, Bulgaria

Yoto Yotov, Varna, Bulgaria

EVENT MANAGER

Company for International Meetings Ltd.

www.cim.bg

Caseta redacțională

Board Grup de Lucru de Ecocardiografie

Conf. dr. Adriana Ilieșiu – președinte

Șef Lucr. dr. Bogdan A. Popescu – fost președinte

Dr. Ruxandra Jurcuț – secretar

Editor-șef:

Dr. Ruxandra Jurcuț

Senior editori:

Conf. dr. Adriana Ilieșiu,

Șef lucr. dr. Bogdan A. Popescu

Secretar de redacție

Dr. Ana-Maria Daraban

DTP

Andrei Popescu

Editura Medicala Antaeus

ISSN Ecoforum (online) = ISSN 2248 – 3535

ISSN – L = 2248 – 3535